

מה קורא?

קוראים לעזרה: ילדים, נערים ובחורים רבים סובלים מקשיי למידה רבים ומגוונים שסיבתם אחת: חוסר יכולת לקרוא. ב"דרכי הקריאה" מאבחנים את סיבת הקושי, מתאימים לכל אחד את השיטה המתאימה לו ונותנים לו את כל הסיוע הנדרש עד להצלחה מלאה ולפתרון מושלם של כל בעיות הלמידה

חולם ומרוחק. שאלתי אותו אם הכריחו אותו להגיע לכאן והוא אישר שאכן כך היה. על אתר הודעתי לו שמבחניתי הוא משוחרר אם הוא לא מעוניין ללמוד כאן, והוא אכן עזב את המקום. לאחר כרבע שעה הילד חזר אלינו כשהוא בוכה וסיפר כי הגיע למסקנה שהוא חייב את הלימוד הזה לעצמו".

רגליים, לא קביים

אין ספק שייחודיותו של מכון "דרכי הקריאה" וסוד הצלחתו הם ביכולת להעניק פתרון אישי יצירתי ובעיקר יסודי לכל מגוון הבעיות הנכללות בהגדרה "לקות למידה", כאשר המטרה המוצהרת היא לא שינוי וחזרה של החומר הנלמד, לא רק הכנה של הילד למבחן הבא, אלא הקניית כלים מעשיים להתמודדות עצמית עם מגוון מטלות הלמידה. ב"דרכי הקריאה" מעניקים לילדים המתקשים רגליים ללכת בהן, במקום להצמיד להם קביים לכל אורך שנות הלימודים.

הרב ליברמן מסביר: "ישנם הורים השוכרים לילדם אברך או מורה פרטי, היושב ומרצה לפני התלמיד את החומר בלי ללמד אותו כיצד בעצם לומדים. הילד יודע שאביו משלם על כך והוא דורש בתת-הכרתו או אפילו בצורה ישירה מהמלמד להעניק לו כלים להצליח במבחן בלי שיהיה עליו להתאמץ. למותר לציין שגם אם אותו אברך ייצמד לילד במשך שנים רבות, הילד לעולם לא יוכל ללמוד בעצמו.

"גם אם הילד משפר מאוד את ציוניו, כל עוד לא התבררה הסיבה לחוסר הצלחתו ללמוד בכוחות עצמו והבעיה לא טופלה, כל עזרה שיקבל לא תמלא את צרכיו האמיתיים".

אבל, למרות ההצלחות, ב"דרכי הקריאה" לא שוקטים על השמרים. מלבד הסיוע בפתרון בעיות הקריאה, ההבנה והכתיבה, מתכוונים במכון להתחיל בקרוב לקבל ילדים המתקשים בלימוד הגמרא ולהתאים להם את שיטת הלימוד האישית והטובה ביותר, כדי שכל ילד יהודי יוכל ללמוד תורה מתוך הבנה אמיתית, חשק ושמחה.

עשירית מעלות אבחון פסיכו-דידקטי ממוצע. מומחיותו של הרב ליברמן וניסיונו מסייעים לעלות עד מהרה על הבעיה, ללא סדרת פגישות מייגעת, ומיד נקבעת לילד סדרת טיפולים מתאימה שהיא לרוב קצרה ביותר: חודשים ספורים בהשוואה לשנים רבות במקומות אחרים. כל ילד מקבל טיפול פרטני של מורה מיוחד קבוע בשעות המתאימות לילד ולמשפחתו, באווירה שלווה ורוגעת.

"בתכנית הטיפול הקצרה אנחנו משיגים שתי מטרות", מסביר הרב ליברמן. "ראשית, חיסכון כספי להורים שמגיעים לפתרון הבעיה במחיר השווה לכל נפש. לשם השוואה, רק אבחון פסיכו-דידקטי ללא טיפול עולה יותר מהאבחון ומכל סדרת הטיפולים אצלנו. נוסף על כך, בקידום המהיר יחסית ישנה מטרה חשובה לא פחות: להביא את הילד ליכולת השתלבות בכיתה או בישיבה במהירות המרבית, כדי לחסוך פערים נוספים וקשיים רגשיים הבאים בעקבותיהם. כמובן, אחרי כל טיפול הילד מקבל דפי עבודה הביתה בשקית אטומה, כדי למנוע שאלות מביכות. כך הוא יכול לעלות לשלב נוסף בשיעור הבא".

למרות הרצון להאיץ את קידום של הילדים או הנערים המתקשים, ב"דרכי הקריאה" מזהירים מפני רצונם של הורים רבים לראות תוצאות מידיות. לטענתם, הליך הלמידה מצריך סבלנות והבשלה של הילד. גם התבשיל המהיר ביותר לא יתבשל לעולם אם מדי מספר שניות יפתחו את המכסה בצפייה לתוצאה מידית, קל וחומר כאשר המטרה המוצהרת היא לא לגרום לילד להצליח במבחן או להבין סיפור מסוים או סוגיה ספציפית בגמרא, אלא הקניית תהליכי הלמידה, העיבוד והחשיבה בעצמם.

מה קורה כאשר הילד מסרב להגיע לטיפול?

"במקרה כזה אנחנו מודיעים לו שהוא לא יכול למכון "דרכי הקריאה", קרוב לוודאי שזו תהיה התחנה האחרונה בדרך לפתרון סופי ומושלם של הקשיים כולם. מיד בעת הפנייה לאחד מסניפי המכון בבני ברק, בירושלים או בביתר עילית נקבע תור לאבחון, שאותו עורך הרב ליברמן בעצמו, במחיר שהוא

כמשמעו", מגלה הרב ליברמן. "בשונה מילדים קטנים שאינם מנסים להסתיר את בעייתם, הבחורים הללו עושים כל מאמץ כדי שלא יגלו שהם לא יודעים לקרוא, או קוראים שלא בשטף. הם תמיד יסרבו לשמש שליחי ציבור, והם יצליחו ללמוד רק כאשר הם לומדים בחברותא. לרוב בחורים אלו משקיעים מאמץ כפול ומכופל בשינוי ובחזרה, וכאשר יש להם רצון, הם אכן יצליחו להיות תלמידי חכמים. אבל, רבים מאוד מהבחורים הללו אינם מצליחים אפילו להיכנס בשערי הישיבות, כי אינם מצליחים במבחני הכניסה. רבים מאלה שכבר הצליחו להיכנס לישיבה, נשברים עד מהרה ונושרים. "לא לחינם מראים הנתונים שכ-75% מהנושרים הם נערים או בחורים בעלי לקות למידה כלשהי. יש לי מקרים לא מעטים של בחורים בגיל שמונה עשרה-עשרים שלא ידעו בכלל לקרוא, או שכתב ידם היה בלתי ניתן לפענוח והיו בו שגיאות כתיב נוראות שהעידו שהם פשוט לא יודעים כיצד כותבים את המילה שחור על גבי לבן".

איך מגיע בחור לגיל מופלג כל כך כשהוא סוחר בעיה משנות חייו הראשונות?

"מסיבות שונות ומגוונות הילד הוזנח. לעתים מדובר בטרדות החיים המונעות תשומת לב נאותה, במקרים לא מעטים הילדים אינם משתפים פעולה ואינם מעוניינים בטיפול וישנם אף הורים הסבורים שכאשר הילד יגדל הבעיה תיפתר. שמעתי גם על מקרים שבהם ההורים לא ידעו כלל שלילד יש בעיה, כי המלמד נמנע לספר להם את האמת שמא יטילו דופי במקצועיותו. כבר נתקלתי גם בנערים שטופלו בעבר, אך עם זאת בעייתם לא נפתרה".

קצר וקולע

כך או כך, כאשר מגיע ילד, נער או הורה למכון "דרכי הקריאה", קרוב לוודאי שזו תהיה התחנה האחרונה בדרך לפתרון סופי ומושלם של הקשיים כולם. מיד בעת הפנייה לאחד מסניפי המכון בבני ברק, בירושלים או בביתר עילית נקבע תור לאבחון, שאותו עורך הרב ליברמן בעצמו, במחיר שהוא

תפקודים שונים ומגוונים ומנסים לטפל בסימפטומים, אנחנו מתחילים מהשורש: הקריאה. כל מי שלא יודע לקרוא, ברמה זו או אחרת, יתקשה באופן טבעי במילוי מטלות לימודיות מכל סוג שהוא, הקשורות באופן ישיר או עקיף לנושא הקריאה, לא משנה אם מדובר בילד, בנער או בבחור (ויש רבים מאוד). גם אם מדובר בכאלה שכבר עברו מספר רב של מטפלים ומאבחנים אך לא נמצא מענה לבעייתם, הניסיון מעיד שכלאחר שהם הגיעו אלינו, הבעיה נפתרה". לא, אין לרב ליברמן לחש קסמים או שיטות עלומות. סוד ההצלחה שלו הוא מקצועיות, יצירתיות, מעוף והיגיון ומעבר לכל - חיבור לשטח. ב"דרכי הקריאה" לא מסתפקים בהשתלמות המקצועית של המורים, אלא מגייסים את "ראש הגמרא" להתמודדות עם שאלת השאלות בתחום: במה בדיוק הילד מתקשה? מה מפריע לו לקלוט את החומר? האם הוא רואה היטב? האם הוא קורא היטב ובשטף? האם מישו חשב ללמד אותו לקרוא בלי ניקוד, כפי שמלמדים אותו את תורת הנקודות? האם בעיית הקריאה היא הבעיה הראשונית, המציבה את המכשול בפני הליך הלמידה, או מדובר בסימפטום של בעיית מיקוד ראייה או של בעיה אחרת? האם הילד יכול להבין סיפור פשוט לפני שהוא נדרש להתמודד עם לימוד הגמרא הקשה והמסובך?

מטבע הדברים, אין תשובה אחידה על כל השאלות הללו. כל ילד וקשייו, וכל קושי ופתרונו. אבל, הבשורה הטובה שיכולים הרב ליברמן ואנשי הצוות המסורים לבשר להורים הדואגים המשחרים לפתחם היא, שכאשר מנסים לבדוק את שורשי הבעיה, ללכת צעד אחר צעד ולבדוק את כישורי הלמידה הרלוונטיים הבסיסיים: קריאה שוטפת, עם ניקוד ובלעדיו, כתב רש"י, הבנת הנקרא ומיומנות הכתיבה - השאלה היא לא מדוע הילד מתקשה אלא איך בכלל הוא שורד בכיתה או בישיבה.

"המודעות הגדלה והולכת לאבחון קשיי קריאה ולמידה בציבור החרדי התפתחה מאוד בשנים האחרונות. אבל, למרות זאת, עדיין מגיעים אלינו בחורים מישיבות קטנות ואפילו גדולות שאינם יודעים לקרוא, פשוטו

פנינה כהן

כאשר החל ר' ישראל ליברמן, אברך צעיר תושב בני ברק, ללמד ילדים שיעורי עזר פרטיים לפרנסתו, הוא לא העלה על דעתו את ממדי התופעה, ולא שיער שהוא יזכה להיות השליח להצלת עתידים הרוחני של מאות ילדים, נערים ובחורים.

שמו הטוב, מקצועיותו ובעיקר יכולתו לרדת לשורש הבעיה וללמוד עם כל ילד בשיטה המדויקת המתאימה לו עברו מפה לאוזן, ועשרות ילדים התדפקו על דלתו בבקשה לסייע להם. עד מהרה הגיע הרב ליברמן למסקנה, כי אבן הנגף הראשונה והעיקרית העומדת כחסם בפני ילדים רבים המפתחים קשיים מכל סוג, היא בעיה בקריאה. כך הוקם לפני כשבע שנים מכון "דרכי הקריאה" בבני ברק. אנשי מקצוע נוספים הצטרפו לצוות המטפל, ועד מהרה הגיעו למקום עשרות ילדים שביקשו פתרון - והם גם מצאו אותו. ריבוי הפניות הביא את הרב ליברמן להקים לפני שנה וחצי סניפים נוספים בירושלים ובביתר עילית, והיד עוד נטויה.

סימן קריאה

על פי מחקרים ואומדנים מקצועיים, כעשרה אחוזים מהציבור נחשבים לבעלי לקות למידה מכל סוג שהוא. מסיבות שונות, אחוז הילדים המאובחנים כלוקים בתסמונות הולך ועולה בהדרגה, וכך גם מספרם של המכונים, המאבחנים את הילדים הללו ומטפלים בהם. אבל, בעוד התפיסה הפסיכולוגית-דידקטית המקובלת טוענת כי לקות למידה היא מעין מחלה כרונית, שאי אפשר לפתור ולהעלים אותה אלא רק לעקוף אותה, הניסיון העשיר של מומחי מכון "דרכי הקריאה" טוען כי אין כל מקום לייאוש ולהרמת ידיים.

"לאחר ניסיון של שבע שנים ושל עשרות רבות של ילדים הסובלים מקשיים שונים, אנחנו יכולים לומר בוודאות כי ניתן לטפל בהצלחה רבה ולפתור את רובן המכריע של הבעיות בלמידה, בהבנת הנקרא ובכתיבה, כולל הקשות שבהן", קובע ר' ישראל ליברמן, יו"ר המכון. "ההצלחה שלנו תלויה בראש ובראשונה בסייעתא דשמיא, אבל בשונה ממאבחנים ומטפלים אחרים, שמבדקים